

JOHANNES

SELÅKER

SYNDAFALLET

Bokförlaget Forum

**Bokförlaget
Forum**

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm
www.forum.se

Copyright © Johannes Selåker 2024
Enligt avtal med Nordin Agency
Omslag: Niklas Lindblad, Mystical Garden Design
Tryckt hos ScandBook EU, 2024
ISBN 978-91-37-50465-0

Družė Magdić mi ti se kunemo

<3

**Återskapad video från Roxy Carlssons telefon,
uppspelad under rättegången, december 2022.**

Inspelad: Hagfors, tisdag 30 augusti 2022 klockan 21.45

Roxy plutar med de svullna läpparna mot kameran. Längs det gulnade furugolvet löper en spricka in under hennes knän. Med blicken fäst vid linsen vrider hon på ansiktet tills hon hittar en vinkel där det rodnade kvällsljuset fräter ut alla kindens ojämnheter. Hakan lätt framskjuten, kinden något högvinklad.

”Så.”

Hon låter pek fingret glida längs den sylvassa käklinjen.

”Det är typ som en sten härinne någonstans.”

Fingret stannar strax under käkens slut.

”Här är den. Den syns inte men den känns. Tänk om det är farligt? Två personer dog på samma klinik, typ någon vecka efter min käkoperation. Aldrig mer Turkiet. Det är fan inte värt det fast det typ är gratis.”

Hon blinkar några gånger. I ögonen bryter sig röda streck fram, slingrar sig som skogsbäckar genom allt det vita. Under dem är huden tunn och blå.

Hon drar efter andan.

”Okej. Jag måste göra det här nu.”

Frånvarande nickar hon ett par gånger. Därefter ser hon rakt in i kameran. Hon öppnar munnen men inga ord kommer. Istället framträder en liten rynka vid näsroten.

Ögonen kommer i rörelse, de söker oroligt efter något strax ovanför linsen. Hon rätar på kroppen och låter blicken sve-

pa över området bakom kameran. I bakgrunden skymtar en obäddad våningssäng. Nedanför den är plastmattan uppriven och på furugolvet avtecknar sig en mörkröd fläck.

Efter en halv minut sjunker Roxy tillbaka på golvet igen.

”Okej. Det var nog inget.”

Hon trevar med handen efter något utanför bild. Det hörs ett skrapande ljud när hon får fatt i föremålet och drar det till sig.

Ett gevär.

Det blänker till, där det ligger bredvid henne på golvet i bildens utkant.

Med sprucken röst börjar hon tala.

”Hej på er, jag ... jag har någonting att berätta. Jag ...”

Hon flackar med blicken innan hon fixerar den vid linsen. Därefter kommer orden mekaniskt ur henne.

”Jag vet vem som dödade min pappa. Och jag har bevis för det.”

Från fickan på träningstajtsen fiskar hon upp ett halsband. Hon dinglar smycket framför linsen i några sekunder.

”Det är någon som ...”

Ansiktet förvrids och hon flämtar till.

”... som jag känner.”

I samma stund som orden lämnar hennes mun mörknar blicken.

”Jag blev lurad, jag ... jag tror de är på väg hit.”

Hon virar halsbandet om pekfingret. Krampaktigt sluter hon därefter handen om det tjocka hänget.

”Jag bara säger det nu. Innan det är för sent. Den som dödade min pappa var ...”

Innan hon hinner avsluta meningen flimrar bilden till och det blir svart. Allt som hörs är Roxys häftiga andhämtning.

När hon åter dyker upp i bild håller hon kameran i handen.

I förgrunden skymtar hennes underarm. Bröstkorgen häver sig ut och in. De jagade ögonen rör sig från sida till sida innan blicken får fäste vid något strax utanför bild.

Hakan faller ner och munnen hänger halvöppen. Nästan ohörbara fotsteg letar sig in i kamerans mikrofon. Paniskt ryggar hon tillbaka så att halva ansiktet hamnar utanför bild.

”Det är någon här”, viskar hon.

Hon sträcker ut den fria handen och sveper omkring på golvet tills hon får fatt i vapnet.

I samma stund flimrar bilden till, innan det återigen blir svart. Roxy flåsar, munnen är alldeles intill mikrofonen, hon kvider, fotstegen kommer närmare.

Det hörs ett skrapande ljud innan bilden blir till ett monokromt brusande. Som diffusa skuggor avtecknar sig rörelser i allt det svarta.

Gångjärnen i dörren gnisslar. Ur den konturlösa gråskalan framträder Roxy. Ögonen är uppspärade och vapnet höjt.

”Det är ju ... du”, säger hon innan bilden fryser.

PROLOG

Hagfors, tisdag 3 oktober 2017

Taxin var punktlig, kanske var de alltid det. Mannen som lyfte in väskan i bakluckan utanför behandlingshemmet visste inte. Han hade aldrig själv beställt en taxi tidigare, fast han var några och femtio.

Han drog in den nollgradiga luften som vore det första gången. Och på ett sätt var det väl det.

Han var ren nu.

Han hade klarat det.

För första gången sedan fan vet när.

Han ville le men han kunde inte.

Istället slog han sig ner i passagerarsätet och morsade på taxichauffören.

Finnen som körde mumlade fram en svårtydd hälsning.

Mannen funderade över om han hade pengar nog på kortet att betala för kalaset. Han hade ingen susning om vad det kunde tänkas kosta, sist han åkt taxi var efter en julfest och han hade varit så borta på trammisar och brännvin att de fått bära honom ur bilen.

”Hagfors”, sa han i alla fall. ”Låghusen bredvid de höga.”

”Jo”, sa finnen. ”Växeln sa det.”

De rullade iväg. Behandlingshemmet krympte till ett dockhus i sidospiegeln och var snart borta. Frosten hade kommit inatt och låg kvar på åkrarna fast klockan närmade sig nio.

Tidigt, tänkte han.

Men allting var upp och ner, så varför inte vädret också?

En månad hade han varit borta. Det kändes som att ett helt liv hade passerat sedan han skrev in sig. Han visste lika lite om den han varit förut som om den han förväntades bli nu. Nykter så klart, men sedan då?

Det som plågade honom skulle inte försvinna, och nu hade han inte längre något sätt att bedöva sig.

Från fickan plockade han fram kuvertet. Brevet som han skrivit på fem kvällar i rad. Nu var det igenklistrat, färdigt, redo att lämnas över. Ändå mindes han knappt ett ord han plitit ned.

Bara att det skulle förändra liv, hans eget och andras. De flestas till det sämre.

Han kliade sig under hakan, röda knottror täckte huden där skägget tidigare växt.

När de närmade sig Hagfors bröt solen fram och Uvån glittrade som när han var tretton och livet fyllt av löften, alla nu svikna.

På tobakskiosken skrek en löpsedel ut att någon tv-stjärna polisanmälts för våldtäkt. Han slog bort blicken och fingrade på kuvertet. Det var nya tider nu. De skulle inte vara nådiga när de läste vad han skrivit.

Chauffören svängde av från infartsleden och efter några kringelikrokar stannade bilen.

Mannen grävde fram ett bankkort.

”Det är betalt”, sa finnen.

”Jaha.”

Han klev ut och slet väskan ur bilen. Lät den ligga i gruset medan taxin körde iväg, blickade upp mot Sockerbiten, som det kubiska trevåningshuset kallades. En gång hade det varit vitt. Det var fyrtiofem år sedan. Nu var fasaden gråbrun och

stora kakor av putsen hade fallit bort, förutom ovanför karringen Brunzells fönster där väggen var svart efter en eldsvåda.

Motvilligt släpade han in väskan och arbetade sig upp för trappan till dörren märkt E-M Brunzell. Egentligen ville han bara gå upp till sitt eget. Men fick han det inte överstökad nu, skulle han aldrig få det ur världen. Då kunde han lika gärna börja supa igen. Hemligheten skulle ändå dö med honom.

Han skyndade sig att ringa på och öppnade dörren utan att vänta på svar.

Karringen dök upp i hallens dunkel.

”Jaha”, sa hon. ”Är det slutsupet nu?”

”Jo.”

”Det var väl på tiden.”

Han betraktade den gamla kvinnan. Kutryggig och jävlig. Det rödfärgade håret så sprött att man hade kunnat tro att det eldhärjats.

Han fumlade med handen för att hitta lampknappen. Lysröret blinkade till och började sedan flimra, hade tydligen pajat. Han släckte igen och gjorde en matt gest mot hallbyrån där Brunzell hade kassaskåpet.

”Kan du förvara något åt mig?”

Han räckte fram brevet han skrivit på de senaste nätterna.

”Är det piller?”

”Nä.”

”Låt gå då.”

Hon snappade upp kuvertet och granskade det. Hur många liv höll karringen inte i sina händer nu?

”Var är det för nå?”

”Det är ett brev. Jag vill att du lämnar det till Kurts jänta när jag dör.”

”Är du säker?”

”Hon måste få veta.”

I

Fredag 26 augusti 2022

I.

Vardagsrummet i Selmas småländska barndomshem var en enda kakafoni av ljud. Majka sörplade på morgonkaffet som om det vore en decibeltävling. Med den fria handen rattade hon upp volymen på tv:n för att överrösta mammas videosamtal till brodern i Bosnien. Modern var nu inne på fjärde vändan farväl-fraser. *Dobro* hit, *hajde* dit, men aldrig ett avslutande *ciao*, för *hej då* gör ont. Skrek gjorde hon också, som om det var rösten och inte mobilnätet, som skulle bära ända till Sarajevo. På övervåningen stod brodern Adis tv på fast han befann sig i duschen och nynnade med till musik som spelades från hans telefon. Mitt i allt detta påbörjade Majka en livekommentering av tv-sändningen och tycktes förvänta sig Selmas omedelbara respons.

”Bože Majka, o čemu pričáš?” avbröt Selma henne. Men gud Majka, vad snackar du om? ”Jag blir tokig, alla sitter och pratar i sin egen värld och ingen lyssnar på någon.”

”Han som bor med en man”, fortsatte Majka som om hon inget hört. Kanske hade hon heller inte det. ”Han är duktig.”

Selma vände blicken mot tv:n. SVT:s Morgonstudion rapporterade om den brinnande soptippen i Hagfors. Programledaren Alex Letic påade ett inslag om sopdrottningen Melissa Ström. Selma kunde inte låta bli att le åt farmoderns omskrivning för homosexualitet. *Han som bor med en man* var för-

modligen det närmaste någon ur Majkas Balkangeneration skulle komma ett accepterande av homosexualitet. Särskilt när mannen ifråga själv kom från Balkan.

”Ja, han är väldigt duktig”, sa Selma innan hon försvann in i tv:ns värld.

Melissa Ström hade de senaste åren uppmärksammats som en nytänkande entreprenör vars verksamhet expanderat från de värmländska skogarna till stora delar av Mellansverige. Sopdrottningen – en gotisk Big Brother-figur, med silikonbröst, nyfyllda läppar och lockigt svart löshår – drev en rad avfallsföretag som profilerade sig genom rosa sobilar och pr-kampanjer som byggde Melissa själv som en riktig *girl boss*. Trots att bolaget hanterade avfallet som vilken annan soptipp som helst, pratade Melissa Ström i intervjuer gärna vitt och brett om hur viktigt klimatet var för våra barns framtid.

Men nu var imperiet i gungning, efter att soptippen intill företagets huvudkontor fattat eld och börjat spy ut giftig rök över Hagfors. Det var den fjärde i raden av brinnande avfallsstationer bara den här sommaren och kritiska röster frågade sig om det var rimligt att plocka ut tiotals miljoner i utdelning för kommunala kontrakt samtidigt som man förpestade de svenska småstäder som betalade för avfallshanteringen.

Fast Selma befann sig trettio mil från Hagfors kunde hon känna stanken av brinnande sopor i näsan. Den var doftsoundtracket till sexåriga Selmas liv på flykt. Efter att familjen under Bosnienkriget flytt det belägrade Sarajevo hade de kommit till ett flyktingläger i Kroatien. Mamma kände snart att hon och de två barnen inte var trygga där och hittade en kroatisk familj som lät dem bo i ett skjul på gården. Dagen efter att de flyttat in vände vinden och röken från den soptipp som brann en kilometer från staden lade sig som en stickig tjock filt över landskapet. Och Selma satt på ett skitigt jordgolv, fyrtio mil

från sitt hem, flykting i ett av de land som hennes eget låg i krig med. För rädd för att gå ut, rädd för hur de andra barnen stirrade på henne, för att hon var fattig, för att hon var skitig, för att hon var som dem men ändå inte. Vad hon än åt eller drack, hennes mamma försökte med allt, så smakade det bara brinnande sopor.

Så hon slutade äta. Tills hon kollapsade och mamma tog henne till en doktor som skällde på mamma som bara grät och Selma började äta igen för att skydda modern.

Det blev trångt i bröstet, luften nådde inte ner i lungorna och Selma pressade bort minnesbilderna. Hon lät handen glida över magen. Det syntes inte än, men hon var gravid. Det var därför hon åkt ner till modern. För att berätta om barnet.

Och för att ställa frågan som hon burit på sedan sommaren, frågan som öppnat en avgrund mellan dem. Men nu hade hon varit här i en vecka utan att ens klara av att berätta om barnet som växte där i henne.

”Mamma”, sa Selma. ”Jag skulle vilja ...”

Det pressade på bakom tinningarna och hon knep ihop ögonen. Modern stelnade till, som alltid när känslor visades. Det var som om någon dragit i ett snöre, det fick henne att räta på sig, spänna varje muskel.

”Ja?”

”Jag vet att pappa lever”, sa Selma.

Hon sökte ögonkontakt men stöttes bort av samma sorg som sin egen.

”Visste du det hela tiden?” fortsatte hon.

Ända sedan familjens vänner Josip och Ana skickat Selma den där videon från pijacan i Jajce hade Selma misstänkt att mamma känt till att han levde. Videon som visade hur Selmas döda pappa valde meloner, prutade och betalade på marknaden.

”Jag vill inte att du pratar så, Selma”, sa mamma. ”Jag har lämnat det där bakom mig.”

”Men ...”, fortsatte Selma. Hon hade höjt rösten. ”Du kanske har lämnat det, men jag ... Jag är ju helt ...”

Helt paj, skulle hon säga. Men Majka avbröt henne.

”Låt din mor vara. Hon har flytt med dig, tagit dig hit, gett dig allt du har, en egen lägenhet, mat på bordet varje dag, hon är en ängel, och du borde vara tacksam.”

Selma bara skakade på huvudet. Det gick inte att få in i skallen. Ett helt liv hade hon sökt efter sin pappa. Varje ny massgrav som öppnades rev upp en känslostorm. Hon både hoppades och inte hoppades att han skulle finnas där. I fjol hade det gått så långt att Alfred kört henne till psyket.

Varför fick hon inget veta? Hon hade redan fått det svart på vitt, en film som visade att pappa varit vid liv i alla år. Det fanns inga tvivel. Selma kunde till och med känna igen hans röst, när han ropade efter någon som hette Dunja.

Mamma började plocka med något, till synes planlöst. Selma lät återigen handen glida över den lilla bulan på magen. Hon ville inte ens berätta om barnet nu. Aldrig tidigare hade hon känt sig så långt ifrån dem som borde stå henne närmst i livet.

Blicken fastnade på tv:n igen. En talesperson för en miljöorganisation kritiserade Melissa Ström. Selma gick in på Slack, Expressens kommunikationsapp. Hon var anställd på tidningen nu, om än bara provanställd. Hennes bevakning av 16-åriga Majas flykt från sekten i Vindeln och det efterföljande mordet hade gjort henne till något av en stjärna. Men rollen som *någon* var ovan och i takt med att hennes följarsantal på Instagram ökat hade kollegerna blivit så försiktiga kring henne.

I nyhetsdeskens tråd diskuterade reportrarna tänkbara ingångar på storyn om den brinnande soptippen. Selma blev

matt bara av att läsa reportrarnas vinkelidéer. Nästan alla gick ut på att sätta dit Melissa Ström. Plocka ner henne från soptronen. Kvinnor fick inte tjäna pengar, särskilt inte om de såg ut som Melissa Ström. Selma ville skriva det i chatten: *Hade Ström inte varit kvinna och hade hon inte haft silikonbröst så hade det här inte varit en story.*

Men det var inte helt sant. Tidningen hade säkert rapporterat. Men de hade inte med samma glädje tryckt upp den ansvarigas kropp i ansiktet på läsarna, kanske inte ens publicerat namnet på ägaren.

I samma stund dundrade hennes lillebror Adi ner för trappan. Tunga steg som fick fönstren i radhuset att skallra.

”Är du här, Majka?” ropade han.

Han ställde ifrån sig väskan han bar på och kindpussades med farmodern.

”Jag ville vinka av er”, sa Majka. ”Men Selma bara bråkar.”

”Det är som vanligt”, sa Adi och blinkade mot henne.

Selma suckade. Det var så typiskt den här jävla familjen. Så snart något jobbigt kom på tal, slöt de sig, och blev som svenskar, stela och försiktiga.

Själv var hon tvärtom. Hon gick alltid på, klampade in där hon inte borde med alla sina känslor, som man gjorde på Balkan. Men samtidigt var hon lika känslig som svenskar, blev nervös av konflikter och kritik. Det gick inte ihop, det var som att hon var fast i ett mellanland, slets mellan två kulturer, två hemländer.

Adi vände sig mot Selma. ”Ska vi åka?”

Hon betraktade sin familj. De enda hon egentligen hade, förutom Alfred. Hon och Adi hade bokat biljetter till Bosnien. Flyget avgick från Landvetter om fyra timmar. För första gången sedan tonåren skulle bara de två umgås. Selma hade tänkt att de äntligen skulle få en chans att prata om fadern.

Hon ville veta om även Adi trodde att fadern använt kriget för att fly från familj och äktenskap, att pappa hade spelat död för att bli fri. Hade han kunnat svika dem så?

Plötsligt insåg hon hur meningslöst det var. Adi skulle bara sluta sig. Skjuta på samtalet varje gång Selma tog upp frågan och efter en vecka skulle de åka hem, och Selma känna sig lika ensam som nu.

”Jag kommer inte åka”, sa hon på svenska för att Majka inte skulle blanda sig i.

Adi bara stirrade på henne.

”Varför måste du alltid göra så här?” frågade modern.

Som vanligt, tänkte Selma. Mamma kunde skuldbelägga och anklaga, blanda bort korten för att slippa undan. Men aldrig någonsin närma sig kärnan av de känslor som Selmas frågor väckte.

Den ansträngda tonen fick Majka att vakna ur sin tv-dvala.

”Selma, är du dum med din mamma igen?”

Telefonen vibrerade i Selmas knä. Tom Branders namn stirrade tillbaka på henne. Han var redaktionschef på tidningen och i princip lika mäktig som chefredaktören.

”Jag måste ta det här”, sa hon och reste sig.

När hon kommit ut i hallen svalde hon hårt innan hon satte luren mot örat.

”Hej.”

”Brander”, hamrade han fram. ”Jag vet att du har semester, men kan du komma in en dag i alla fall? Eller är du bortrest?”

”Nej, jag kan komma in.”

Varför kändes det alltid som att hon stod med mössan i hand? Fast det borde vara tvärtom.

”Bra. Vi ska satsa på dig, du ska få ett nytt jobb.”

”Vad är det för något?”

”Kom in så berättar jag. Gärna nu direkt, för vi har fått en

chans att presentera vår nya satsning i Nyhetsmorgon imorgon bitti.”

”Okej, jag kommer in om ... ”

”Topp, jag måste fortsätta här.”

Det tutade tre gånger i luren. I bröstet brusade hoppet, sköra såpbubblor som när som helst kunde spricka. Hon svepte med blicken över vardagsrummet där Majka sörplade i sig kaffe medan mamma berättade en historia om någon arbetskollega som troligtvis blivit allvarligt sjuk eller dött. Hennes berättelser slutade alltid så.

Selma greppade resväskan, som redan var packad inför flygningen till Bosnien, och tryckte ner fötterna i skorna.

”Jag måste jobba”, ropade hon. ”Volim te.”

Älskar er.

När hon öppnade dörren med hela familjens besvikna blickar brännande i ryggen tänkte hon på pappan som övergav dem. Var det så här han kände när han drog, att han bara var tvungen att ge sig av?